

[Korsgaard.]

telse, idet han kun skal betale 4 pct. af lånet, medens han i øjeblikket ikke kan låne andre steder til 4 pct.

Jeg håber, at landmændene i den tid, der kommer, vil gøre mere brug af den mulighed, loven giver for at bygge arbejderboliger, for der er en fordel her, og jeg kan ikke tro andet end, at det ærede medlem hr. Wittrup er enig med mig i, at de landarbejdere, der arbejder konstant for en bestemt landmand, fortjener at have ordentlige boliger. Men jeg havde som sagt ønsket, at der var tænkt lidt mere på den landmand, der bygger bolig for egen regning, end det er sket i det foreliggende lovforslag.

Oluf Johansen: En væsentlig årsag til, at det afsnit i loven, det ærede medlem hr. Korsgaard nævnte, ikke er brugt i så stor udstrækning, som man kunne tænke sig, er vel den, at mange landmænd i disse for landbruket ret gode år har bygget disse huse uden at søge lån, altså selv klaret udgifterne til byggeriet.

Vedrørende de betragtninger, det ærede medlem hr. Nielsen-Man fremførte om spekulationen i landarbejderhusene, vil jeg gerne sige, at jeg er klar over, at der er foregået sådan spekulation, men såvidt jeg ved, har vi gennemført en lovgivning, der gør det muligt at bremse denne spekulation derved, at overtagelse af disse huse af ikke-landarbejdere skal godkendes.

Det ærede medlem hr. Wittrup nævnte, at kommissionstilsynet ved andet boligbyggeri fordyrede dette byggeri meget stærkt, og jeg må opfatte det ærede medlems betragtninger som et angreb på dette tilsyn, så at det skulle medføre en unødigt fordyrelse for andet byggeri, men det er i hvert fald mit indtryk, at det tilsyn, der udføres med landarbejderboliger, er ganske tilstrækkeligt, både med hensyn til byggeriets udførelse og med hensyn til, at husene bliver opført, som de skal.

Wittrup: Jeg skal kun gøre en kort bemærkning. Det ærede medlem hr. Nielsen-Man ville ligesom skyde mig i skoene, at jeg ville have bygget huse med størst muligt boligareal. Jeg sagde blot, at jeg ikke forstår, at man kan bebygge indtil 110 m² for den pris. Jeg vil ikke fastslå dette som en passende størrelse, men er derimod enig med folketingsudvalget i, at størrelsen for en landarbejderbolig bør ligge mellem 65 og 110 m², og hvis det ikke er nogen særlig stor familie, kan de 65 m² vel nok være tilstrækkeligt til en rimelig bolig.

Der er også bygget en hel del på mellem 51 og 55 m², det anser jeg for at være for små boliger, for vi er ikke interesseret i for små og trange boliger, som er uegnede til deres formål. Det var egentlig det hele, jeg sagde om det spørgsmål.

Landmanden kan for mig tage alle de fordele af loven, som han kan, og jeg tror også, som det ærede medlem hr. Korsgaard nævnte, at der i den kommende tid vil være større fordel ved at benytte loven, fordi renten nu er blevet højere. Jeg er ganske klar over, at fordelene ikke kan sammenlignes med dem, landarbejderen får, men det har heller aldrig været meningen, for der er ingen klausuler på en landarbejderbolig, som en gårdmand opfører. Det er hans ejendom, og han ordner selv belåningsvilkårene; han kan frit disponere over den.

Hvis den ordning ikke allerede er effektiv, at statens jordlovsudvalg får indseende med, at disse landarbejderboliger ikke bygges og afhændes i spekulationsøjemed, bør den gøres effektiv. Det er lige så lidt meningen med disse boliger som med statshusmandsbrugene, at de skal være spekulationsobjekter. De skal være brug og arbejdsplads for den familie, der nu engang bebor dem, og det bør være landarbejdere, der bor i landarbejderboliger, thi ellers forflygtiger man hele denne lovs formål.

Nielsen-Man: Det ærede medlem hr. Wittrup tager fejl, hvis han tror, at en landmand, der bygger en sådan bolig, frit kan disponere over den. Der hviler netop visse servitutter på et sådant hus, og det bør der også gøre.

Det ærede medlem hr. Oluf Johansen talte om, at lovgivningsmagten har villet bremse spekulationen med landarbejderboliger. Jeg har nu ikke indtryk af, at det er lykkedes i væsentlig grad. Der er indført en forkøbsret for staten til disse boliger, når de kommer i handelen og erhververen ikke kan godkendes; men det er en forkøbsret til vurderingspris, der altid vil afhænge af vurderingsmændene, så det er ikke absolut effektivt. Hvis man vil gøre ordningen helt effektiv, skulle man indføre den regel, at sådanne boliger ikke kunne omsættes, uden at der forud indhentes tilladelse og køberen var godkendt; men det er et voldsomt indgreb. Det er et spørgsmål, om man skal gå så vidt, for en af værdierne ved denne form for støtte til arbejderboliger er netop, at landarbejderen føler huset som sit eget, og hvis man begrænser denne følelse af ejendomsret, tager man også noget af værdien væk.